

Prese un informācija

Eiropas Savienības Tiesa
PAZIŅOJUMS PRESEI Nr. 119/17
Luksemburgā, 2017. gada 14. novembrī

Ģenerālvokāta secinājumi lietā C-498/16
Maximilian Schrems/Facebook Ireland Limited

Ģenerālvokāts M. Bobeks uzskata, ka Maksimilians Šrems var atsaukties uz savu patērētāja statusu, Austrijas tiesās ceļot prasību pret Facebook Ireland saistībā ar viņa Facebook konta izmantošanu privātām vajadzībām

Tomēr M. Šrems nevar atsaukties uz savu patērētāja statusu saistībā ar prasījumiem, ko viņam cedējuši citi patērētāji

M. Šrems no Austrijas ir uzsācis tiesvedību Austrijas tiesās pret *Facebook Ireland*. Viņš, kā arī septiņi citi *Facebook* lietotāji, kuri, atsaucoties uz viņa tiešsaistē pausto aicinājumu¹, viņam cedējuši savus prasījumus šai ziņā², apgalvo, ka *Facebook Ireland* ir pārkāpusi viņu tiesības uz privāto dzīvi un personas datu aizsardzību³. Šo lietotāju domicils ir Austrijā, Vācijā un Indijā.

Facebook Ireland apstrīd Austrijas tiesu starptautisko jurisdikciju. Pirmkārt, tā apgalvo, ka M. Šrems – katrā ziņā vairs – nevar tikt uzskatīts par patērētāju tiesvedības pret *Facebook* kontekstā. *Facebook Ireland* uzskata, ka profesionālo darbību, kas saistītas ar viņa prasību pret šo sabiedrību, dēļ viņš savu patērētāja statusu ir zaudējis. Tādēļ M. Šrems nevar izmantot ES tiesībās⁴ patērētājiem paredzēto priekšrocību, kas tiem ļauj pret ārvalstu līgumpartneri vērsties savas domicila valsts tiesās. Katrā ziņā M. Šrema *Facebook* lapas izveidošana nozīmē, ka viņš *Facebook* ir izmantojis profesionālos nolūkos. Otrkārt, *Facebook Ireland* uzskata, ka patērētājiem sniegtā jurisdikcijas priekšrocība ir stingri personīga un to nevar izmantot prasījumu cesijas gadījumā.

Oberster Gerichtshof (Augstākā tiesa, Austrija) ir lūgusi Tiesu izskaidrot patērētāja jurisdikcijas priekšrocību attiecībā uz šiem diviem aspektiem.

Oberster Gerichtshof ir izklāstījusi lietas apstākļus un norāda, ka M. Šrems ir specializējies informātikas tehnoloģiju un datu aizsardzības tiesībās un raksta doktora darbu par datu aizsardzības juridiskajiem aspektiem. *Facebook* viņš izmanto kopš 2008. gada. Sākumā viņš *Facebook* izmantoja vienīgi privātām vajadzībām, lietojot segvārdu. Kopš 2010. gada viņš ar savu vārdu, to rakstot kiriliskā alfabēta burtiem, izmanto *Facebook* kontu privātām vajadzībām – fotogrāfiju augšupielādei, ierakstu veikšanai tiešsaistē un tērzēšanai, izmantojot ziņapmaiņas pakalpojumu. Viņam ir aptuveni 250 “*Facebook* draugu”. Kopš 2011. gada viņš izmanto arī *Facebook* lapu. Šajā lapā ir informācija par viņa priekšlasījumiem, dalību paneldiskusijās un uzstāšanos vai publikācijām plašsaziņas līdzekļos, viņa sarakstītajām grāmatām, viņa sāktu finansējuma vākšanas kampaņu, kā arī informācija par tiesvedību⁵, kuru viņš ir sācis pret *Facebook Ireland*.

¹ Pēc šī aicinājuma vairāk nekā 25 000 personu ir cedējušas M. Šremam savus prasījumus pret *Facebook Ireland*, izmantojot vienu no viņa reģistrētajām tīmekļa vietnēm. 2015. gada 9. aprīlī gaidīšanas sarakstā bija vēl 50 000 personu.

² Vienīgi tiesvedības vajadzībām.

³ M. Šrems cita starpā vēlas panākt atsevišķu līguma noteikumu atzīšanu par spēkā neesošiem, rīkojuma pieņemšanu attiecībā uz datu izmantošanu, kā arī zaudējumu atlīdzināšanu. Šī prasība ir celta ar tiesvedības finansējuma sabiedrības (par 20 % no gūtās kompensācijas) un kādas sabiedrisko attiecību aģentūras atbalstu.

⁴ Padomes 2000. gada 22. decembra Regula (EK) Nr. 44/2001 par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un piespiedu izpildi civillietās un komercietās (“Regula Brisele I”, OV 2001, L 12, 1. lpp.).

⁵ 2011. gadā M. Šrems Īrijas Datu aizsardzības komisijā iesniedza 22 sūdzības par *Facebook Ireland*. Atbildot uz šīm sūdzībām, Datu aizsardzības komisija izstrādāja pārbaudes ziņojumu, kurā bija ietverti ieteikumi *Facebook Ireland*, bet pēc tam arī atkārtotu pārbaudes ziņojumu. 2013. gada jūnijā M. Šrems pret *Facebook Ireland* iesniedza vēl vienu

Saistībā ar šo tiesvedību M. Šrems ir publicējis divas grāmatas, sniedzis prezentācijas (dažkārt par atlīdzību), reģistrējis vairākas interneta vietnes (emuārus, tiešsaistes petīcijas, pūļa finansējuma vietnes tiesvedībai ar atbildētāju), saņēmis vairākus apbalvojumus un nodibinājis apvienību *Verein zur Durchsetzung des Grundrechts auf Datenschutz* [Apvienība pamattiesību uz datu aizsardzību īstenošanai]. Viņš ir izveidojis komandu no desmit, bet pamatā piecām, personām, kuras viņu atbalsta "viņa kampaņā pret Facebook".

Šodien sniegtajos secinājumos ģenerālvokāts Mihals Bobeks piedāvā Tiesai *Oberster Gerichtshof* atbildēt, ka, pirmkārt, tādas darbības kā publicēšana, prezentāciju sniegšana, interneta vietņu pārvaldīšana un ziedojumu vākšana prasījumu apmierināšanai nerada patērētāja statusa zaudēšanu attiecībā uz prasījumiem par pašas personas *Facebook* kontu, ko izmanto privātiem mērķiem. Tādējādi šķiet, ka M. Šrems var tikt uzskatīts par patērētāju attiecībā pret viņa paša prasījumiem saistībā ar sava *Facebook* konta izmantošanu privātām vajadzībām. Tomēr *Oberster Gerichtshof* tas vēl ir jāpārbauda pašai.

Ģenerālvokāts norāda, ka patērētāja statuss vispārīgi ir atkarīgs no līguma rakstura un mērķa tā noslēgšanas brīdī. Vēlākas izmantošanas izmaiņas var tikt ņemtas vērā tikai ārkārtas gadījumos. Gadījumos, kad līguma raksturs un tā mērķis ir gan privāti, gan profesionāli, patērētāja statuss joprojām var saglabāties, ja profesionāliem mērķiem paredzētais "saturs" ir uzskatāms par nenozīmīgu. Zināšanas, pieredze, sabiedriskā darbība vai fakts, ka persona tiesvedības rezultātā ir guvusi zināmu atpazīstamību, pats par sevi neliedz personai būt patērētāja statusā.

Ģenerālvokāts piedāvā atbildēt, otrkārt, ka patērētājs, kuram ir tiesības sava domicila valstī vērsties tiesā pret savu ārvalstu līgumpartneri, vienlaikus ar saviem prasījumiem nevar izvirzīt citus tādus pašus prasījumus, ko cedējuši citi patērētāji, kuru dzīvesvieta ir tajā pašā dalībvalstī, citā dalībvalstī vai valstīs, kas nav ES dalībvalstis.

Ģenerālvokāts uzskata, ka atbilstošās tiesību normas skaidri parāda, ka patērētāja jurisdikcijas privilēģija vienmēr ir ierobežota ar konkrētajām attiecīgā līguma pusēm. Ar šīm normām nebūtu saderīgi ļaut patērētājam izmantot šo priekšrocību saistībā ar prasījumiem, ko viņam vienīgi tiesvedības mērķiem cedējuši citi prasītāji. Šāda tvēruma paplašināšana it īpaši ļautu koncentrēt prasījumus vienā jurisdikcijā un kolektīvajām prasībām izvēlēties vislabvēlīgākās tiesas atrašanās vietu, cedējot visus prasījumus patērētājam, kura domicils ir attiecīgajā jurisdikcijā. Šāds risinājums varētu novest pie neierobežotas mērķtiecīgas cedēšanas par labu patērētājiem jebkurā jurisdikcijā, kurā ir labvēlīgāka judikatūra, zemākas izmaksas vai dāsnāka juridiskā palīdzība, kas, iespējams, novestu pie atsevišķu tiesu pārmērīgas noslogošanas.

Ģenerālvokāts M. Bobeks atzīst, ka kolektīvā tiesiskā aizsardzība ir vēsta uz efektīvu patērētāju tiesību aizsardzību tiesas ceļā. Ja tā ir labi izstrādāta un īstenota, tā arī varētu sniegt papildu sistēmisku labumu tiesu sistēmai, piemēram, samazinot vienlaicīgu tiesvedību gadījumu skaitu. Tomēr šāda kolektīvā tiesiskā aizsardzība nav jārada Tiesai, bet gan Savienības likumdevējam.

ATGĀDINĀJUMS: Ģenerālvokāta secinājumi Tiesai nav saistoši. Ģenerālvokātu pienākumos ietilpst, ievērojot pilnīgu neatkarību, piedāvāt Tiesai juridiskus risinājumus viņiem nozīmētās lietās. Tiesas tiesneši šobrīd uzsāk apspriest šo lietu, un spriedums tiks pasludināts vēlāk.

ATGĀDINĀJUMS: Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ļauj dalībvalstu tiesām to tiesvedības ietvaros uzdot jautājumus Tiesai par Savienības tiesību interpretāciju vai Savienības akta spēkā esamību. Tiesa neiztiesā strīdus, ko izskata valstu tiesas. Valsts tiesai ir jāatrisina lieta saskaņā ar Tiesas nolēmumu. Šis nolēmums līdzīgā veidā ir saistošs citām valstu tiesām, kurām ir jāatrisina līdzīgas problēmas.

Neoficiāls dokuments plašsaziņas līdzekļu vajadzībām, kas Tiesai nav saistošs.

[Pilns secinājumu teksts](#) tiek publicēts CURIA mājas lapā to sniegšanas dienā.

Kontaktpersona presei: Gitte Stadler ☎ (+352) 4303 3127

sūdzību saistībā ar uzraudzības programmu *PRISM*, kā rezultātā Komisijas "Safe Harbour" lēmumu Eiropas Savienības Tiesa atcēla ar spriedumu lietā *Schrems*, [C-362/14](#), skat. paziņojumu presei Nr. [117/15](#).

Secinājumu nolasišanas attēli ir pieejami "[Europe by Satellite](#)" ☎ (+32) 2 2964106